

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/125/2023
Identifikačné číslo spisu:	1205213990
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1205213990.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej, JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu D. T., narodeného U., B., zast. advokátom JUDr. Tomášom Tauberom, Spišská Nová Ves, Stará cesta 6, proti žalovaným 1/ Všeobecná úverová banka, a. s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, 2/ T. P., narodenému U., B., 3/ Realitná kancelária, MANO, s. r. o., Poprad, Mnoheľova 22, IČO: 31 710 646 (spoločnosť zrušená od 27. 06. 2018 a vymazaná z Obchodného registra SR dňa 12. 07. 2018), o zaplatenie 124.809,02 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 45C/137/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2023 sp. zn. 7Co/200/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. novembra 2017 č. k. 45C/137/2005-753 výrokom I. zaviazal žalovaného 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 75.993 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy od 29. júla 2005 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. žalobu proti žalovaným 1/ a 3/ zamietol v celom rozsahu; výrokom III. v časti o zaplatenie sumy 48.816 eur konanie zastavil; výrokom IV. žalovaným 1/ a 3/ nepriznal nárok na náhradu trov konania; výrokom V. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 2/ v rozsahu 60 %.

1.1. Rozhodnutie vo veci samej okresný súd právne odôvodnil ustanovením § 107 ods. 1 až 3, § 451 ods. 1 a 2, § 457, § 458 ods. 1 a 2, § 517 ods. 1 a 2, § 562 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), ustanovením § 144, § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.2. Vecne okresný súd dôvodil tým, že sa v prvom rade zaoberal námietkou premĺčania, ktorú vzniesli žalovaní 1/ a 2/ bez toho, aby skúmal samotnú existenciu uplatneného práva. Kúpno-predajná zmluva medzi žalovaným 2/ a Q. K. ako predávajúcimi a žalobcom ako kupujúcim, predmetom kúpy podľa ktorej boli nehnuteľnosti - obytný dom s. č. 476 postavený na parc. č. 1800, zastavaná plocha 158 m² a záhrady na parc. č. 1801 o výmere 158 m² v kat. úz. obce B., zapísané v LV č. XXX (ďalej aj ako „nehnuteľnosť“), bola uzavretá dňa 30. októbra 1995 (ďalej aj ako „kúpna zmluva“), žaloba na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy bola podaná na Okresný súd Spišská Nová Ves v r. 2002 a rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 30. mája 2003 č. k. 7C/457/02-73 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2004 č. k. 14Co/115/03-101, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 2. júla 2004, bolo určené, že kúpna zmluva z 30. októbra 1995 je neplatná.

1.3. Žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 30. mája 2005 domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, z čoho je aplikáciou ustanovenia § 107 ods. 3 OZ (keďže právny vzťah vyhodnotil ako synalagmatický vzájomný záväzok vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej kúpnej zmluvy) podľa súdu prvej inštancie vylúčené, aby žalovaní 1 / a 2/ premĺčanie vlastníckeho práva namietali a toto ustanovenie vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, preto vyhodnotil námietku premĺčania vznesenú žalovaným 1/ a 2/ ako nedôvodnú.

1.4. Súd prvej inštancie ustálil okruh účastníkov konania tak, že žalovaný 2/ a Q. K. (pôvodne žalovaný 3/) mali voči žalovanému 1/ (VÚB, a. s.) peňažný záväzok vo forme úveru, na zabezpečenie ktorého úveru si žalovaný 1/ dohodol so žalovaným 2/ a Q. K. (pôvodne žalovaný 3/) zriadenie záložného práva na nehnuteľnosť. Nakoľko žalovaný 2/ úver nesplácal, žalovaný 1/ si uplatnil svoje záložné právo na nehnuteľnosť, ktorú prostredníctvom žalovaného 3/ predal kúpnu zmluvou. V dôsledku vyhlásenia kúpnej zmluvy za neplatnú sa obnovilo vlastnícke právo žalovaného 2/ a Q. K. k nehnuteľnosti, pričom títo následne nehnuteľnosti predali J. A. (pôvodne žalovaný 5/), voči ktorému žalobca vzal žalobu späť a konanie bolo zastavené. V priebehu konania žalobca vzal žalobu späť v celom rozsahu aj proti V. K. (ako dedičovi po Q. K., nar. U.) a konanie bolo voči nemu zastavené.

1.5. Žalobca sa v konaní domáhal vydania bezdôvodného obohatenia z neplatného právneho úkonu (kúpnej zmluvy) voči žalovaným 1/, 2/ a 3/, pričom uplatnený nárok z bezdôvodného obohatenia pozostával z dvoch samostatných nárokov, a to z nároku na vydanie plnenia z neplatného právneho úkonu a z nároku na vydanie obohatenia získaného plnením bez právneho dôvodu (zaplatenie hodnoty investícií vložených do cudzej nehnuteľnosti). Súd prvej inštancie skonštatoval, že žaloba je dôvodná voči žalovanému 2/ a voči žalovaným 1/ a 3/ žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie v konaní.

1.6. Žalovaný 1/ tým, že vykonal svoje záložné právo k nehnuteľnosti a uspokojil svoju pohľadávku voči žalovanému 2/, sa z neplatného právneho úkonu nijakým spôsobom neobohatil; záložné právo by žalovaný 1/ nemohol uplatniť, keby s tým žalovaný 2/ a Q. K. ako pôvodne žalovaný 3/ pri dojednaní podmienok úverovej zmluvy nesúhlasili. Súd prvej inštancie mal za preukázané aj to, že žalobca nebol so žalovaným 1/ v žiadnom zmluvnom vzťahu, pričom žalovaný 1/ bol iba platobným miestom zaplatenia kúpnej ceny, preto žalovaný 1/ nie v konaní pasívne legitimovaný, na úkor žalobcu sa nijako neobohatil a nezískal žiaden majetkový prospech, preto je žaloba voči nemu nedôvodná. Rovnako skonštatoval, že ani žalovaný 3/ nebol v zmluvnom vzťahu so žalobcom, nezískal žiaden majetkový prospech, nebol ani účastníkom konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, v zmysle mandátnej zmluvy plnil v mene a na účet žalovaného 1/ a v jeho mene a prospech zrealizoval odpredaj predmetnej nehnuteľnosti, preto ani žalovaný 3/ nebol v konaní pasívne legitimovaný.

1.7. V konaniach o vyporiadanie nárokov z neplatnej zmluvy je súd prvej inštancie viazaný rozhodnutím súdu, ktoré bolo vydané v konaní o neplatnosť zmluvy, a ktorým bol s konečnou platnosťou a záväzne vyriešený okruh účastníkov neplatnej zmluvy. Pasívne legitimovaným v konaní je tak žalovaný 2/, ktorý opätovne nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti z dôvodu neplatnej kúpnej zmluvy a vznikla mu pri navrátení vlastníckeho práva povinnosť titulom bezdôvodného obohatenia nahradiť kúpnu cenu žalobcovi zníženú o sumu, ktorú žalobcovi vrátil žalovaný 1/, t. j. sumu 34.521,67 eur (1.040.000 Sk).

Dôvodnosť žaloby voči žalovaným 1/ a 3/ nezistil súd prvej inštancie ani titulom náhrady škody.

1.8. Nárok na náhradu za zhodnotenie nehnuteľnosti nemožno uplatňovať voči tomu, kto neskôr nadobudol nehnuteľnosť, ale voči tomu, kto ju vlastnil v dobe, kedy k tomuto zhodnoteniu došlo, čo bol v tomto prípade žalovaný 2/, ktorý bol v čase zveľadenia nehnuteľnosti jej vlastníkom. Znalec určil všeobecnú hodnotu stavebných prác a dodávok v období r. 1996 - 2001 vo výške 33.341,10 eur bez DPH, okrem prác a materiálu, ktoré zohľadnil znalec, v r. 1996 až 1999 žalobca kúpil a zabudoval materiál a vykonal spolu s jeho príbuznými s tým súvisiace práce v hodnote po zaokrúhlení 8.130 eur. Žalovaný 2/ sa s plnením peňažného dlhu dostal do omeškania, preto ho súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške dvojnásobku základnej sadzby NBS, t. j. vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy, a to od 29. júla 2005.

1.9. Súd prvej inštancie žalobu proti žalovaným 1/ a 3/ zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie v celom rozsahu, v časti o zaplatenie sumy 48.816 eur konanie zastavil, pretože v tejto časti zobral žalobca žalobu späť.

1.10. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 262 ods. 1 a 2, § 255 ods. 1 a 2 a § 256 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaného 2/ rozsudkom z 28. februára 2023 č. k. 7Co/200/2019-958 výrokom I. konanie voči žalovanému 2/ zastavil; výrokom II. rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému 3/ zrušil a konanie voči žalovanému 3/ zastavil; výrokom III. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II., ktorým zamietol žalobu voči žalovanému 1/ a v závislom výroku IV., ktorým súd prvej inštancie nepriznal žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania, potvrdil; výrokom IV. žalovanému 1/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %; výrokom V. žalobcovi, žalovanému 2/ a žalovanému 3/ nepriznal právo na náhradu trov konania.

2.1. Krajský súd lustráciou vo verejných registroch (v Registri úpadcov SR a v Obchodnom vestníku) zistil, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 31Odk/291/2020, zverejneným v Obchodnom vestníku č. 177/2020 dňa 14. septembra 2020, Okresný súd Košice I vyhlásil konkurz na majetok žalovaného 2/. Odvolací súd ďalej zistil, že dňa 4. decembra 2020 bol v Obchodnom vestníku č. 234/2020 zverejnený oznam správcu úpadcu (žalovaného 2/) o zrušení konkurzu z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu, keďže nezistil žiadny majetok podliehajúci konkurzu, v dôsledku čoho sa konkurz vyhlásený na majetok úpadcu končí a oznámením v Obchodnom vestníku sa konkurz úpadcu (žalovaného 2/) v súlade s ustanovením § 167v ZKR zrušuje. Na základe uvedeného odvolací súd podľa ustanovenia § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. zastavil súdne konanie voči žalovanému 2/ v tej časti, v ktorej nebolo do začatia konkurzu právoplatne skončené z dôvodu napadnutia výroku I. rozsudku, t. j. v časti uplatneného nároku o zaplatenie sumy 75.993 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy od 29. júla 2005 do zaplatenia. Odvolací súd z tohto dôvodu súčasne so zastavením konania voči žalovanému 2/ nezrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti vyhovujúceho výroku I. (a závislého výroku o trovách konania voči žalovanému 2/), nakoľko v prípade, že budú splnené podmienky podľa ustanovenia § 167e ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., zastavenie konania nebude brániť rozhodnutiu o odvolaní žalovaného 2/.

2.2. Odvolací súd ďalej z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Prešov, oddiel: Sro, vložka číslo: 17484/P zistil, že dňom 27. júna 2018 došlo k zrušeniu žalovaného 3/ a spoločnosť bola dňom 12. júla 2018 ex offio vymazaná z Obchodného registra SR bez právneho nástupcu. V danom prípade strata procesnej spôsobilosti žalovaného 3/ nastala po začatí konania, tento nemá právneho nástupcu, preto ide o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky na strane žalovaného 3/, ktorý zaťažuje celé konanie a vedie k zastaveniu celého konania, t. j. nielen odvolacieho konania, preto je zároveň potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 3/ zrušiť. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému 3/ zrušil (za použitia analógie podľa ustanovenia § 370 ods. 2 CSP) a konanie voči žalovanému 3/ podľa ustanovenia § 64 a § 161 ods. 2

CSP zastavil.

2.3. V súvislosti s opravným prostriedkom podaným žalovaným 2/ odvolací súd upozornil s poukazom na § 380 ods. 1 CSP, že odvolaním žalovaného 2/ (konkrétnymi odvolacími námietkami) nebol napadnutý výrok III. rozsudku (ktorým súd prvej inštancie konanie o zaplatenie sumy 48.816 eur zastavil), preto z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozsudok v tejto časti za žalovaným 2/ nenapadnutý odvolaním. S ohľadom na zhora uvedené, predmetom odvolacieho prieskumu v dôsledku podaného odvolania žalobcu ostal zamietajúci výrok II. voči žalovanému 1/ a závislý výrok IV. o trovách konania voči žalovanému 1/, keď podľa odvolacieho súdu odvolanie žalobcu voči výroku II. vo vzťahu k žalovanému 1/ nie je podané dôvodné.

2.4. K namietanému vyvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/ v spore súdom prvej inštancie odvolací súd uviedol, že vo všeobecnosti je treba vecnou legitímáciou rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého fyzická, či právnická osoba je subjektom práva alebo povinností, ktoré sú predmetom konania. S ohľadom na uvedené, je záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný 1/ nie v spore pasívne vecne legitímovaný správny, keď prihliadajúc na charakter a právnu kvalifikáciu uplatneného nároku (bezdôvodné obohatenie) nie je žalovaný 1/ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti voči žalobcovi. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že uplatnený nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia podradil pod plnenie z neplatného právneho úkonu (vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy a povinnosť vrátiť zaplatenú kúpnu cenu vo výške 34.521 eur) a plnenie získané bez právneho dôvodu (zaplatenie hodnoty investície vložené do cudzej nehnuteľnosti v sume 41.471,10 eur) a z vykonaného dokazovania a vyvođených skutkových záverov dôvodil dôvodnosť takto uplatneného nároku len voči žalovanému 2/.

2.5. Pri posudzovaní otázky vecnej legitímácie žalovaného 1/ čo do nároku žalobcu na vrátenie kúpnej ceny správne vychádzal súd prvej inštancie z ustanovenia § 457 OZ v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 30. mája 2003 č. k. 7C/457/02-73 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2004 č. k. 14Co/115/03-101, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 2. júla 2004, a ktorým bola vyslovená neplatnosť kúpnej zmluvy medzi predávajúcimi žalovaným 2/ a Q. K., v zastúpení žalovaného 3/, a kupujúcim žalobcom. Po vyslovení kúpnej zmluvy za neplatnú sa obnovilo vlastnícke právo žalovaného 2/ a Q. K.. Súd prvej inštancie rovnako správne skonštatoval, že v konaní o vyporiadanie nárokov z neplatnej kúpnej zmluvy je viazaný rozhodnutím súdu, ktoré bolo vydané v konaní o neplatnosť tejto kúpnej zmluvy, a ktorým bol s konečnou platnosťou a záväzne vyriešený okruh účastníkov aj pre toto konanie, v zmysle ktorého záveru boli pasívne vecne legitímovanými v konaní o vrátenie plnenia z neplatnej kúpnej zmluvy (kúpnej ceny), žalovaný 2/ a Q. K. (pôvodne žalovaný 3/). Súd prvej inštancie správne dôvodil aj to, že žalovaný 1/ nebol so žalobcom v žiadnom zmluvnom vzťahu z kúpnej zmluvy, pričom žalovaný 3/ vystupoval pri uzavretí kúpnej zmluvy ako mandatár na základe plnomocenstva udeleného žalovaným 1/ ako záložným veriteľom.

2.6. Čo sa týka nároku žalobcu voči žalovanému 1/ na vydanie bezdôvodného obohatenia titulom vložených investícií, táto nie je rovnako voči žalovanému 1/ dôvodná, nakoľko žalovaný 1/ nie je a nebol vlastníkom žalobcom zhodnotených nehnuteľností.

2.7. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalobcu týkajúcu sa škody, ktorú mu žalovaný 1/ svojím konaním mal spôsobiť (zavinil neplatnosť kúpnej zmluvy), odvolací súd poukázal, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ pri uzatváraní a realizácii kúpnej zmluvy nedošlo k vzniku žiadneho právneho vzťahu a samotný výkon záložného práva žalovaným 1/ (v mene záložcu) za účelom uspokojenia zabezpečenej pohľadávky je zákonná možnosť záložného veriteľa, nepredstavuje tak protiprávne konanie, ako namietal žalobca. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením, že by bolo v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vyslovené, že záložné právo bolo vykonané spôsobom v rozpore s platnými právnymi predpismi a zavinené žalovaným 1/. Žalobca tak pri nároku voči žalovanému 1/ titulom náhrady škody nepreukázal naplnenie základných predpokladov vzniku prípadnej zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody.

2.8. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 a ustanovenia § 255 ods. 1 a 2 CSP a § 256 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k výrokom III., IV. a V. podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ nesúhlasil s rozhodnutím a odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu, pretože podľa neho konanie o žalobe, ktorú dovolateľ podal na okresnom súde 30. mája 2005, bolo v plnom rozsahu konaním so zbytočnými prietiahmi. Vznik tohto sporu zapríčinili predovšetkým žalovaní 1/ a 3/ svojimi protiprávnymi úkonmi vykonanými v roku 1995. Už samotná táto doterajšia dĺžka súdneho konania je postačujúcim podkladom na záver, že v danom prípade bolo závažne porušené právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a bolo závažne porušené ustanovenie čl. 48 ods. 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky (č. 460/1992 Zb., ďalej len „ústava“).

3.2. Okresný súd v rozsudku z 9. novembra 2017 dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, že žalovaní 1/ a 3/ nie sú pasívne legitimovaní vraj preto, že neboli so žalobcom v zmluvnom vzťahu. Toto zistenie nezodpovedá skutočnosti, ani skutkovému stavu, ktorý bol súdu prvej inštancie známy. Súdu prvej inštancie bolo známe, že: 1. Žalovaný 1/ poskytol žalovanému 2/ úver v sume 865.000 Sk (= 28.712,73 eur) a pobočka žalovaného 1/ v Spišskej Novej Vsi na zabezpečenie svojej pohľadávky dňa 14. februára 1994 uzavrela s menovaným a s Q. K. záložnú zmluvu č. X/XXXX. Zálohom boli ich nehnuteľnosti, ktoré boli zapísané na LV č. XXX, kat. úz. B. Keď dlžník neplnil povinnosti z úverovej zmluvy, žalovaný 1/ sa rozhodol uplatniť záložné právo. 2. Žalovaný 1/ uzavrel so žalovanou 3/ mandátnu zmluvu a „Plnomocenstvom“ z 26. septembra 1995 ju splnomocnil „ku všetkým právnym úkonom týkajúcich sa predaja nehnuteľností pána T. P. ... a Q. K. ... najmä k podpisom kúpnopredajných zmlúv, teda aj na uzavretie kúpnej zmluvy so žalobcom. 3. Kúpnu cenu 1.100.000 Sk (36.513,31 eur) dovolateľ zaplatil 30. októbra 1995 na účet žalovaného 1/ v pokladnici pobočky žalovaného 1/ v Spišskej Novej Vsi pokladničnými zloženkami č. XXXXXX a č. XXXXXX. Z tejto ceny neskôr - podľa rozhodnutí súdov - žalovaný 1/ vrátil 60.000 Sk (= 1.191,63 eur), takže = skutočná kúpna cena bola 1.040.000 Sk (34.521,67 eur). Po zaplatení kúpnej ceny bol dovolateľ podpísať kúpnu zmluvu v kancelárii právnik banky. 4. Následne žalovaní 1/ a 3/ - zariad'ovali výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností a povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bez záložného práva. Povolením vkladu vlastníctva dňa 9. novembra 1995 a prevzatím kúpenej nehnuteľnosti dňa 20. novembra 1995 sa žalobca stal vlastníkom kúpených nehnuteľností a ich oprávneným držiteľom podľa § 130 ods. 1 OZ, lebo bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Vecou bola nehnuteľnosť, ktorú kúpil, a to bez záložného práva. 5. Súdu prvej inštancie bolo tiež známe - čo výslovne uviedol (v odseku 64. na str. 15), že žalovaný 2/ úver nesplácal tak, ako mal, preto žalovaný 1/ si uplatnil svoje záložné právo na predmetnú nehnuteľnosť, ktorú prostredníctvom žalovanej 3/ predal. Zistenie okresného súdu, že nehnuteľnosti žalobcovi predal žalovaný 1/ zodpovedá aj výsledku dokazovania. Súd prvej inštancie tiež v odseku 44. na str. 11 rozsudku poukázal na stanovisko žalovanej 3/ k žalobe, podľa ktorého táto žalovaná na základe mandátnej zmluvy plnila v mene a na účet žalovaného 1/ a v jeho mene i prospech zrealizovala odpredaj danej nehnuteľnosti.

3.3. Z uvedených skutočností je nesporné, že žalovaný 1/ bol iniciátorom „predaja“ založených nehnuteľností a sám si zvolil i uskutočnil spoločne so žalovanou 3/ protiprávny spôsob uspokojenia svojho záložného práva. Nie je pravdou, že žalovaný 1/ sa vraj neobohatil na úkor dovolateľa - z dôsledkov neplatnosti ním zavinennej neplatnosti kúpnej zmluvy nevyvodil si dôsledky neplatnosti uspokojenia záložného práva a ani súd prvej inštancie túto skutočnosť nezohľadnil pri svojom rozhodovaní. Nehnuteľnosti, ktoré dovolateľ dobromyseľne nadobudol ako vlastník a oprávnený držiteľ, zhodnotil nákladmi zo svojich prostriedkov a vlastnou prácou i prácou svojich príbuzných. V priebehu r. 2017 okresnému súdu dovolateľ predložil doklady o nákladoch, ktoré vynaložil na zhodnotenie kúpených

nehnuteľností a súd ich v rozsudku z 9. novembra 2017 akceptoval. Vlastníctvo dovolateľ stratil - nenadobudol - výlučne z dôvodov protiprávneho konania žalovaných 1/ a 3/. Preto nie je žiadny skutkový ani právny podklad na vylúčenie zodpovednosti žalovaných 1/ a 3/ voči dovolateľovi tvrdením, že nie sú pasívne legitimovaní.

3.4. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že okresný súd opakovane izolovane posudzoval vzniknuté právne vzťahy a ich dôsledky iba z hľadiska záujmov žalovaných a dokonca - napriek preukázanej neplatnosti kúpnej zmluvy podľa odseku 67. na str. 16 rozsudku. Dovolateľ poukazujúc na odsek 68. na str. 16 a odsek 75. na str. 17 uviedol, že okresný súd v rozpore s platnými právnymi predpismi legalizoval protiprávny postup žalovaného 1/, keď mal za preukázané, že si platne uspokojil svoje právo z neplatne získanej kúpnej ceny, a že žalovaný 2/ neplatným právnym úkonom „splatil“ svoj dlh voči žalovanému 2/. S takýmto právnym záverom okresného súdu nemožno súhlasiť. Dovolateľ ho považuje za zjavné „preferovanie“ záujmov žalovaného 1/ ako „silnejšieho“ účastníka konania na jeho úkor a zámerné nerešpektovanie záväzného právneho názoru, ktorý vyjadril Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 3Co/84/2007-232 z 31. decembra 2010 na str. 7, že „je potrebné hodnotiť dôkazy (kúpnu zmluvu, mandátnu zmluvu, záznam z odovzdania a prevzatia nehnuteľnosti z 28. novembra 1995) s § 132 O. s. p. v ich vzájomnej súvislosti“.

3.5. Okresný súd napriek všetkým skutočnostiam, ktoré zistil o skutkovom stave, „mal za preukázané“ (na str. 16 rozsudku, odsek 68.), že dovolateľ vraj nebol so žalovaným 1/ v žiadnom zmluvnom vzťahu, v odseku 69., že žalovaná 3/ nebola vraj v zmluvnom vzťahu so žalobcom. Okresný súd však napriek dovolateľovým opakovaným námietkam žiadnym spôsobom nevyjadril stanovisko a svoj právny názor o právnom vzťahu, ktorý nespochybniteľne: a) vznikol medzi dovolateľom a žalovanými 1/ a 3/ pri dojednávaní a uzavieraní zmluvy, o ktorej súd rozhodol, že je neplatná v dôsledku protiprávneho postupu a protiprávnych úkonov týchto žalovaných, b) prejavil sa v dôsledku takýchto spoločných protiprávnych úkonov žalovaných 1/ a 3/ tak, že dovolateľ bez akéhokoľvek vlastného zavinenia utrpel škodu.

3.6. Okresný súd popísal zistený právny stav v odsekoch 10. na str. 5 a 64. na str. 15. Dovolateľ považoval za nevyhnutné znova pripomenúť, že podľa textu týchto odsekov Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom č. k. 7C/457/02-73 z 30. mája 2003 a Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 14Co/115/03-101 z 20. apríla 2004, ktoré nadobudli právoplatnosť „určili, že kúpnapredajná zmluva je neplatná“. Dôvodom neplatnosti bola skutočnosť, že zmluva nebola podpísaná predávajúcimi, k tomuto úkonu nepostačovala ani mandátna zmluva a plnomocenstvo, ktoré bolo vyhotovené peňažným ústavom VÚB, a. s., Bratislava, pobočka v Spišskej Novej Vsi, ako aj skutočnosť, že ustanovenie záložnej zmluvy uzavretej medzi VÚB, a. s. pobočka v SNV a T. P. a Q. K., ktoré oprávňovalo záložného veriteľa k vykonaniu priameho odpredaja založenej nehnuteľnosti nie je v súlade s § 299 ods. 2 Obchodného zákonníka, keďže záujmy záložného veriteľa a záložcov sú vo vzájomnom rozpore. Žiadneho z uvedených dôvodov neplatnosti kúpnej zmluvy sa nedopustil dovolateľ ako kupujúci.

3.7. Krajský súd v Bratislave sa stotožnil s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu a akurát poukázal na to, že voči žalovanému 2/ a žalovanej 3/ sa musí zastaviť konanie, nakoľko žalovaný 2/ sa oddlžil a žalovaná 3/ bola zrušená ex offa bez právneho nástupcu. Nedostatočne sa však zaoberal tým, čo bolo uvedené v odvolaní vo vzťahu k spôsobeniu škody žalobcovi, ktorý v dobrej viere a ubezpečovaní osobami právne zdatnými uzatváral kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, ktorá nakoniec bola považovaná za neplatnú. Súd sa zaoberali výsostne inštitútom bezdôvodného obohatenia, ktorý sa aplikuje pri neplatnej zmluve. Vôbec neskúmali právnu záležitosť v širších súvislostiach.

3.8. Žalovaný 1/ nemohol platne prevziať zaplatenú kúpnu cenu, keďže ani kúpna cena nemohla byť platne zaplatená, keďže nedošlo k platnej kúpnej zmluve. Totiž plnenie z titulu uzavretej úverovej zmluvy, ktorú mal uzavrieť so žalovaným 2/ bolo v prípade dovolateľa podmienené uzavretím platnej kúpnej zmluvy, na základe ktorej by uhradil dlh žalovaného 2/ voči žalovanému 1/, t. j. jeho veriteľovi. Keďže táto podmienka nebola v prípade dovolateľa splnená, veriteľ po tom, čo sa dozvedel o neplatnosti kúpnej zmluvy mal vydať naspäť plnenie, ktoré dovolateľ žalobou požadoval a dať na vedomie žalovanému 2/,

že dlh naďalej voči nemu trvá.

3.9. V dôsledku toho, že žalovaní nepostupovali v súlade s právnymi predpismi, a teda konali protiprávne, je dovolateľ poškodený. Bolo úlohou súdu právne kvalifikovať to, o čo bol dovolateľ ukrátený titulom bezdôvodného obohatenia alebo titulom spôsobenia škody. Žalobca ako účastník súdneho sporu nie je povinný správne kvalifikovať právny dôvod uplatnenej pohľadávky. Totiž platí zásada „Iura novit curia“ (t. j. Súd pozná právo).

3.10. Odvolací súd sa podľa názoru dovolateľa odchýlil od ustálenej judikatúry, pretože v danom prípade nezohľadnil judikatúru najvyšších súdnych autorít, najmä Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa náhrady škody a bezdôvodného obohatenia, ako ju bežne aplikuje.

3.11. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alternatívne rozsudok zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi 124.809,01 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 124.809,01 eur od 29. júla 2005 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal voči žalovanému 1/ právo na náhradu trov prvostupňového konania v rozsahu 100 %; zároveň žalobcovi priznal voči žalovanému 1/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a žalobcovi priznal voči žalovanému 1/ právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že navrhuje dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a zároveň spochybňoval vykonané dokazovanie a zistenie skutkového stavu.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného

ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020 a sp. zn. 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

10. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je dostatočné, logické a primerané. Odvolací súd svoje právne názory odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí, obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené, či rozporné. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní odvolacím súdom, aj súdom prvej inštancie.

11. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním žalobcom potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalobcu) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom nesprávneho záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 3/ a ich zodpovednosťou titulom náhrady škody (pozri body 37. až 49. rozhodnutia odvolacieho súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na jeho odvolacie námietky.

11.1. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

11.2. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

11.2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu o zaplatenie 124.809,02 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, resp. náhrady škody voči žalovanému 1/ zamietol, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že žalovaný 1/ nie je pasívne vecne legítimovaným v spore. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 36. až 51.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 48. až 80.), nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa.

12. Konkrétne, pokiaľ dovolateľ nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu opieral o to, že odvolací súd sa nezaoberal jeho argumentáciou k náhrade škody, dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k náhrade škody, keď odvolací súd v bode 49. uviedol „Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalobcu týkajúcu sa škody, ktorú mu žalovaný 1/ svojím konaním spôsobil (zavinil neplatnosť kúpnej zmluvy), odvolací súd opakovane poukazuje na to, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ pri uzatváraní a realizácii kúpnej zmluvy nedošlo k vzniku žiadneho právneho vzťahu a samotný výkon záložného práva žalovaným 1/ (v mene záložcu) za účelom uspokojenia zabezpečenej pohľadávky je zákonná možnosť záložného veriteľa, nepredstavuje tak protiprávne konanie, ako namietať žalobca. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením, že by bolo v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vyslovené, že záložné právo bolo vykonané spôsobom v rozpore s platnými právnymi predpismi a zavinené žalovaným 1/. Žalobca tak pri nároku voči žalovanému 1/ titulom náhrady škody nepreukázal naplnenie základných predpokladov vzniku prípadnej zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody.“ V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd sa nezaoberal jeho argumentáciou ohľadne náhrady škody.

13. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

13.1. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany sporu na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

14. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým oba sudy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo

prípadné nesprávne právne posúdenie sporu túto vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

15. Dovolateľ v dovolaní tiež spochybňuje vykonané dokazovanie a zistenie skutkového stavu a navodzuje vlastné hodnotenie smerujúce k založeniu svojho názoru na právne posúdenie sporu a úspechu v spore, že žalovaní 1/ a 3/ sú v spore pasívne vecne legitimovaní a tvrdí, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo nesprávnym vyhodnotením dokazovania, nesprávnym zistením skutkového stavu a tým, že odvolací súd nevzal do úvahy ním namietané skutočnosti. V reakcii na uvedené dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné.

15.1. Ak dovolateľ podľa obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP) namietal, že odvolací súd vyhodnotil nesprávne dôkazy v súvislosti so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných 1/ a 3/, keď podľa jeho názoru pasívna vecná legitimácia žalovaných 1/ a 3/ vyplýva z vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu dovolateľ v dovolaní spochybňuje vykonané dokazovanie a jeho hodnotenie a navodzuje vlastné hodnotenie smerujúce k založeniu svojho názoru na právne posúdenie sporu a úspechu v spore, že žalovaní 1/ a 3/ sú pasívne vecne legitimovaní (pozri bod 3.2. a 3.3. tohto rozhodnutia). V reakcii na uvedené dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedená námietka dovolateľa predstavuje jeho prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov a skutkovým záverom, keď sa dovolateľ bez ďalšieho nestotožňuje hlavne s právnym záverom súdov nižšej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných 1/ a 3/, ktorý právny záver nepredstavuje zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri bod 14. tohto rozhodnutia).

16. Nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštancie. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli a treba ich považovať za naďalej aktuálne. Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k

záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

16.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

17. Záverom dovolací súd k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dodáva, že pokiaľ dovolateľ poukazuje na priet'ahy v konaní a namieta v tomto smere porušenie práva na spravodlivý proces, nemožno túto skutočnosť subsumovať pod § 420 písm. f) CSP, nakoľko dovolací súd nemá právomoc rozhodovať o priet'ahoch v konaní.

18. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že dovolateľ neopodstatnene namietal, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté zmätočnosťou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

19. Žalobca prípustnosť podaného dovolania v dovolaní výslovne odôvodňoval aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdov podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

19.1. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle § 421 ods. 1 CSP je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018) a c) uviesť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré majú predstavovať rozhodovaciu prax, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, resp. uviesť rozdielnu rozhodovaciu prax.

20. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

21. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

22. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, posudzujúc dovolanie v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS

15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020), dospel dovolací súd k záveru, že sám dovolateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP neformuloval zákonným spôsobom v rámci svojich námietok žiadnu právnu otázku a zároveň z argumentácie dovolateľa nie je možné žiadnu právnu otázku odvodiť, pretože dovolateľ len bez ďalšieho v rámci dovolania spochybňuje zistenie skutkového stavu a záver odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, čo však nezodpovedá zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 432 CSP.

23.1. Námietky dovolateľa v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP sú formulované všeobecne bez náležitého odôvodnenia a uvedenia právneho posúdenia veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedenia v čom spočíva nesprávnosť tohto posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolať v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred odvolacím súdom, pričom argumentácia smeruje k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. k nespokojnosti zo zisteným skutkovým stavom, čo nie je a ani nemôže byť dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože ide o dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorým sa dovolací súd zaoberal (pozri body 10. až 17. tohto rozhodnutia).

23.2. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu, či súdu prvej inštancie k vykonanému dokazovaniu/hodnoteniu dôkazov, najmä vyhodnotenie pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 3/, resp. spochybnenie skutkových zistení, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

23.3. Skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 3/ a na tom základe nevyhoveniu žalobe žalobcu, sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávaneho sporu, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli ku skutkovému a právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia.

24. Na základe uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP a nemožno ho špecifikovať ani širším výkladom. Dovolať síce formálne označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) CSP neboli splnené, keď žalobca v dovolaní neuviedol dostatočne konkrétnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť (§ 447 písm. f) CSP).

25. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzavrel, že dovolanie žalobcu v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné, pretože dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

26. Žalovaný 1/ bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.